Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Viite: Vuosia 2026–2029 koskeva julkisen talouden suunnitelma (VNS 2/2024 vp)

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026–2029, VNS 2/2025 vp

Kiitos mahdollisuudesta lausua valtion selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026–2029.

Yleistä

Selonteon mukaan julkisen talouden tilaa ovat viimeisen 15 vuoden ajan heikentäneet väestön ikääntyminen, globaalit kriisit, Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset sekä vaimea kotimainen talouskasvu. Julkisen talouden alijäämä syveni 4,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen v. 2024. Valtiovarainministeriö arvioi talouskasvun olevan 1,3 % v. 2025 ja 1,5 prosentin tuntumassa v. 2026-2029. Talouden näkymät ovat kuitenkin hyvin epävarmat ja talouden kasvu voi jäädä tänä ja lähivuosina ennustettua heikommaksi.

Julkinen talous ei tasapainotu ilman nykyistä vahvempaa talouskasvua. Kaikki toimet, joilla parannetaan elinkeinojen toimintaympäristöä ja yritysten investointihalukkuutta, ovat tervetulleita. Suomen metsäkeskus pitää tärkeänä myös hallituksen ponnisteluja tuottavuutta, innovaatioita ja kilpailukykyä parantavien Suomen TKI-panostusten kasvattamiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

Metsäsektorilla on näkyvä rooli Suomen ja suomalaisten taloudellisessa ja henkisessä hyvinvoinnissa. Metsäteollisuuden viennin kokonaisarvo vuonna 2024 oli noin 12 miljardia euroa ja sen osuus Suomen tavaraviennin arvosta oli noin 17 prosenttia. Bruttokantorahatulot nousivat noin 3,1 miljardiin euroon. Metsätaloudella ja -teollisuudella on keskeinen asema myös osana maamme asuttuna pysymistä, maaseudun kehitystä ja huoltovarmuutta.

Maa- ja metsätalousministeriön pääluokan määrärahataso on kehyskauden alussa n. 2,5 mrd. euroa ja taso on sama kehyskauden lopussa. Määrärahan jako hallinnonalan sisällä noudattaa samaa tasoa kuin syksyllä 2024 julkaistussa talousarvioesityksessä 2025. Maa- ja metsätalousministeriön pääluokan määrärahasta noin 7 prosenttia eli noin 175 miljoonaa euroa käytetään luonnonvaratalouteen ja Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hoitamiseen.

Suomen metsäkeskus pitää tärkeänä, että myöhemmin päätettäväksi siirretty kansallinen rahoitus CAP-ohjelmakaudelle 2028-2034 mahdollistaa EU-rahoituksen täysimääräisen hyödyntämisen maaseudun kehittämisessä.

Uutena päätöksenä maatalouden ja maankäyttösektorin ilmastotoimiin (metsätuhojen ennaltaehkäisy, metsälannoituksen edistäminen ja metsäpinta-alan laajentaminen)

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerad
https://sign.visma.net/fi/document-check/ec94ed99-10b0-476e-9b84-464e242efeb7
visma sign
www.vismasign.com

kohdennettava yhteensä 14,9 milj. euron lisäys vuosina 2026 ja 2027 on tervetullut. Määrärahalisäystä voidaan pitää erittäin perusteltuna, sillä metsien uutisoitiin kuluvana keväänä muuttuneen hiilinieluista hiililähteeksi. Luonnonvaratalouden merkitys maamme hyvinvoinnille on myös selkeästi seitsemän prosentin määrärahaosuuttaan suurempi.

Määrärahalisäyksellä on mahdollista toteuttaa hallitusohjelman kirjaukset metsien kasvua ja hiilinieluja vahvistavasta toimenpidepaketista ja kansallisen metsästrategian toimeenpanosta. Määrärahalisäyksen yhteydessä on mainittu kolme metsien käyttöön liittyvää toimenpidettä, joilla voidaan lisätä metsien hiilensidontaa: metsätuhojen ennaltaehkäisy, metsälannoituksen edistäminen ja metsäpinta-alan laajentaminen. Näistä hallinnollisesti raskain ja vaikutuksiltaan hitain on metsäpinta-alan laajentaminen. Maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä laadittu, ja ministerivaliokunnassa vahvistettu esitys ”Metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamisen toimenpidepaketti” sisältää laajan keinovalikoiman, joilla otsikon mukaista tavoitetta voidaan toteuttaa.

Avainasemassa ilmaston lämmetessä, ja jo lämmettyä, on metsien terveys. Riippumatta siitä harjoitetaanko jatkuvaa vai jaksollista kasvatusta, on erityistä huomiota kiinnitettävä metsänhoitotoimenpiteisiin, joilla voidaan parantaa metsän tuhonkestävyyttä ja hiilensidontaa sekä varmistaa korkealaatuisen puuraaka-aineen saanti jatkossakin.

Metsätuhojen hallinnassa on oleellista niiden riittävän kattava seuranta, tutkimus ja metsänomistajien sekä toimijoiden tietotason lisääminen. Metsätuhojen ehkäisyn pitää olla näkyvä ja kiinteä osa hyvää metsänhoitoa.

Jos metsät eivät sopeudu ilmastonmuutokseen, katoaa pohja myös metsänieluilta eli ilmastonmuutoksen hillinnältä. Metsien monimuotoisuutta ja lahopuun lisäämistä ei pidä hoitaa hallitsemattomien metsätuhojen kautta.

Luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen sekä ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja sen hillintä edellyttävät laajaa hallinnonalojen välistä yhteistyötä. Metsätoimialalle ja Metsäkeskukselle tämä tarkoittaa mm. metsä- ja luontotiedon sekä muilla valtionhallinnon toimijoilla olevan metsiin liittyvän tiedon, esim. kaavatietojen ja uhanalaisten lajien esiintymätietojen, parempaa yhteistä digitaalista hyödynnettävyyttä.

Metsäkeskuksen kattava ja ajantasainen metsä- ja luontotieto palvelee laajasti metsänomistajien, metsäalan toimijoiden, rahoituslaitosten ja kansalaisjärjestöjen tarpeita. Järjestelmä ja tiedon käyttö tukee monipuolisesti metsien vastuullista ja kestävää käyttöä. Metsä- ja luontotiedon keruu, jalostus ja käyttö ovat erinomainen esimerkki toimivasta julkisten organisaatioiden yhteistyöstä mutta erityisesti julkisen hallinnon ja elinkeinoelämän yhteistyöstä.

Ympäristöministeriön hallinnonala

Suomen metsäkeskus tukee linjausta, jonka mukaan luonnonsuojelun määrärahoja suunnataan edelleen METSO- ja Helmi-ohjelmien toteutukseen. Vapaaehtoisuuteen perustuvilla METSO- ja Helmi-ohjelmilla on laaja hyväksyntä maanomistajien keskuudessa, ja suojelun vapaaehtoisuus vahvistaa laajalti toimenpiteiden hyväksyttävyyttä ja suojelun sosiaalista kestävyyttä.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerad / Tämän asiakirjan allekirjoitukset
https://sign.visma.net/fi/document-check/ec94ed99-10b0-476e-9b84-464e242efeb7
visma sign
www.vismasign.com

Suomen metsäkeskus tuottaa ja jakaa avointa metsä- ja luontotietoa. Kattava, tarkka ja ajantasainen metsä- ja luontotieto mahdollistaa vaikuttavan ja kustannustehokkaan luonnon monimuotoisuuden vahvistamisen talousmetsissä

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

Aiemmin opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle päätettyjä valtionavustussäästöjä kohdennetaan 65 milj. euroa vuodesta 2026 alkaen. Säästöstä yliopistojen valtionrahoitukseen kohdennetaan 35,8 milj. euroa ja ammattikorkeakoulujen rahoitukseen 16,9 milj. Osana kevään 2025 lisätoimien kokonaisuutta korkeakoulujen perusrahoitusta vähennetään 30 milj. eurolla v. 2026, 20 milj. eurolla v. 2027 ja 15 milj. eurolla vuodesta 2028 alkaen.

Korkeakoulujen aloituspaikkamäärän lisäämiseen on varattu 3,8 milj. euron pysyvä lisäys vuodesta 2026 lähtien. T&K-rahoituslain mukaisia uusia lisäyksiä suunnataan yliopistoille ja ammattikorkeakouluille yhteensä 30 milj. euroa v. 2026 ja 54 milj. euroa vuodesta 2027 lähtien.

Rahoituksen leikkauksia ei ole suunnitelmassa kohdennettu koulutusaloille. Metsäkeskus pitää oleellisena ja toivottavana, että työvoimapulasta ja suuren ennakoidun eläköitymismäärän takia säästöjä ei kohdenneta talouden, hyvinvoinnin ja huoltovarmuuden kannalta keskeiseen metsätalouden yliopisto- tai ammattikorkeakoulutukseen. Huoli on, että säästöjen kohdentaminen voi johtaa koulutusmäärien tai koulutuksen laadun heikkenemiseen ja näin heikentää osaavan työvoiman saatavuutta. Kannattaa myös huomata, että sinänsä tervetulleella T&K-rahoituksen lisäyksellä ei kompensoida koulutukseen suunniteltuja leikkauksia työelämän tarpeiden näkökulmasta.

Kestävä kehitys; Hiilineutraaliutta ja vihreää siirtymää edistävät määrärahat julkisen talouden suunnitelmassa 2026—2029

Suunnitelmassa todetaan, että tutkimus-, kehitys- ja innovaatiohankkeilla edistetään biotalousratkaisuja sekä kehitetään Suomea kohti vähähiilistä yhteiskuntaa. Biotalouden arvonlisäys vuonna 2023 oli noin 30 miljardia euroa, josta metsä- ja elintarvikesektoreiden yhteinen osuus oli noin puolet (metsä 33 %, elintarvike 17 %).

Yksityisteiden rapistuva kunto on iso riski biotalouden kehittämiselle ja kasvulle.

Suomen metsäkeskus on erillisrahoituksella tuottanut vuoden 2024 loppuun mennessä kuntotietoa maamme yksityisteistä noin 230 000 kilometrin matkalta ja noin 7200 yksityisteiden sillasta. Kartoitetuista yksityisteistä on arvioitu olevan huonokuntoisia 33 prosenttia – kolmanneksella koko maan yksityisteistä on eritasoista korjaus- ja kunnossapitotarvetta. Järeämpää perusparannusta tarvitsisi arviolta noin viidennes yksityisteistä.

Yksityisteiden silloista huonokuntoisiksi tai erittäin huonokuntoisiksi on arvioitu 17 prosenttia – 1 200 siltaa on järeän kunnostuksen tai uusimisen tarpeessa. Korjaamistarvetta on myös tyydyttäviksi ja hyväkuntoisiksi arvioiduissa silloissa.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerat
https://sign.visma.net/fi/document-check/ec94ed99-10b0-476e-9b84-464e242efeb7
visma sign
www.vismasign.com

Yksityisteiden korjausvelan arvioidaan selvityksen mukaan olevan yhteensä noin 1,3 miljardia euroa.

Kerätyn tiedon hyödyntämisen pullonkaula on sopivan yksityistietietojärjestelmän puuttuminen. Tieto ei saavuta tiekuntia tai korjauspalveluyrityksiä. Järjestelmän rakentamisen ja viiden vuoden ylläpidon kustannukset on arvioitu olevan 5–6 milj. euroa, mikä suhteutettuna yksityisteiden ja yksityisteiden siltojen arvoon tai korjausvelkaan on hyvin pieni.

Hallinto- ja tietojärjestelmähankkeet

Suunnitelmassa todetaan: ”Yksi keskeinen tuottavuusohjelman toimenpide on ensisijaisesti digitaalinen viranomaisviestintä. Siirtymällä ensisijaisesti digitaaliseen asiointiin sekä mahdollistamalla automaattiset viranomaispäätökset saavutetaan säästöjä sekä prosessien tehostumista.”

Suomen metsäkeskus pitää kirjausta erinomaisena. Olemme investoineet voimakkaasti ja jatkamme panostuksia tuottavuutta ja asiakaskokemusta parantaviin tietojärjestelmiin ja metsä- ja luontotiedon parantamiseen. Jotta hallinnon tuottavuutta voidaan parantaa digitalisaation avulla, pitää sähköisen asioinnin ja päätöksenteon vaatimukset huomioida jo säädösten valmisteluvaiheessa ja kaikilla hallinnonaloilla. Säädöksiä valmisteltaessa on aina huomioitava myös niiden toimeenpanon vaatima hallinnollinen resurssi.

Ari Eini
johtaja

Jakelu
Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
Valiokuntaneuvos Tuire Taina
Valiokuntakanslian sihteeri Marjo-Riitta Seppälä

Tiedoksi
Suomen metsäkeskuksen johtokunta
Kansliapäällikkö Pekka Pesonen, maa- ja metsätalousministeriö
Ylijohtaja Tuula Packalen, maa- ja metsätalousministeriö
Metsäneuvos Erno Järvinen, maa- ja metsätalousministeriö
Metsäneuvos Niina Riissanen, maa- ja metsätalousministeriö
Biotalousneuvos Anne Vehviläinen, maa- ja metsätalousministeriö

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerad
https://sign.visma.net/fi/document-check/ec94ed99-10b0-476e-9b84-464e242efeb7
visma sign
www.vismasign.com

SIGNATURES **ALLEKIRJOITUKSET** **UNDERSKRIFTER** **SIGNATURER** **UNDERSKRIFTER**

This documents contains 4 pages before this page
Dokumentet inneholder 4 sider før denne siden
Tämä asiakirja sisältää 4 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 4 sider før denne side
Detta dokument innehåller 4 sidor före denna sida

ARI MATTI TAPIO EINI
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Suomen metsäkeskus
4862b9dc-7520-42d8-a20d-7ba3b3c73781 - 2025-05-12 14:47:17 UTC +03:00
BankID / MobileID - d3842932-f63c-4ccd-bc38-cb7c0222216d - FI
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende